

DUTARY SAÝRADAN NURANA DÜNYÄ

Hormatly Prezidentimiz geçen aýyň aýagynda Täze ýyly garşylamak dabarasyna «Saýra dutar» aýdymynyň sazyny çalyň, agtygyna-da türkmen dutaryny sowgat edipdi. Halkymyzyň arasynda: «Zer gadyryn zergär biler» diýen parasatly pähim bar. Eziz Arkadagymyzyň başlangyjyndan ruhlanylýan Mirasa sarpa goýmak, Watany özgertmek ýyly mynasybetli döredijilik işgärleriniň dabarasyna doganlar Berdiýewalar çykyş edip, «Saýra dutar» atly aýdymy ýerine ýetiripdiler.

Bizem halkymyzyň arasynda uly meşhurlyga eýe bolup, köpüň söýgüsini gazanan «Saýra dutar» atly aýdymyň sözlerini ýazan awtoryň Halaç etrabyndaky 10-njy orta mekdebiň türkmen dili we edebiyaty mugallymy Ogulnabat Allaberdiýewadygyny (Astýýewa) okyjylara ýatladyp, söhbedimizi dowam etmekçi. Adamlaryň ýüreginde orun tapmagyň, adyňy taryha ýazmagyň gözbaşynda sadalyk ýatyr diýsek, ýalňyş pikir aýtdygymyz bolmazdy.

Geçen asyryň aýtmagyňy ýyllarynyň ahyrlarynda ilkinji gezek diňleýjilere ýetirilýän «Saýra dutar» atly aýdym halk arasynda dillerde dessan bolup başlaýar. Diňläniňde ýüregiňe damyp duran aýdymyň sözlerini ýazan awtoryň 15 ýaşly gyz — Halaç etrabyndaky 37-nji sekizýyllyk mekdebiň 8-nji synp okuwçysy Ogulnabat Astýýewanyňkydygyny welin, edil şol wagtlar köp adam pikirem etmeýär. 1967-nji ýylda «Ýaş kommunist» gazetinde ilkinji gezek çap edilen goşgyny okan doganlar Ogulbi, Ogulnabat, Sülgün Berdiýewalar oňa saz ýazyp, aýdym döredipdiler.

Bu goşgynyň döreýişiniň hem öz-boluşly taryhy bar. Ýakymly, mylaýym sesli şahyr gyz hoş owazly aýdymly bilen deň-duşlaryna ruhy lezzet berse-de, dutarda saz çalmagy ýürekden

arzuw eder eken. Saz guralyny çalyň bilmeýändigini üçin çekýän ahmyrlary hem ahry şygra öwürülýär. Hemişe hyýalynda özüniň eline dutar alyp, süýjüden süýji sazalary çalyň ýaly göz öňüne getireni üçin onuň päkize arzuwlary ak kagyza nagyş bolup ýazylýar. Gojaman Jeýhunynyň suwlarynyň şirildisini ýatladýan sada setirlerde gürsüldäp duran ýüregiň adamlara sowgat etmek isleýän ýagşy niýetleri jemlenipdi. Belki, şygryda hakykatyň, halallygyň gönezliliginiň barlygy üçindir, ol bir saý-sebäp bilen aýdym-sazmuşdaklarynyň ýürek hemrasyna öwürülýär oturyberýär.

Şahyr gyzyň arzuwlarynda belki-de, ylahy bir gudrat bardyr. Onuň ýazan şygryna döredilen aýdym türkmeniň kalbynda dutaryň owazyňy saýradyp ýör. Özüm şol owaz bir gün däl, iki gün däl, ýarym asyra go-laý wagt bäri ýaşap ýör. Söýgä-mähre eýlenip döredilen eseriň ömri-de uzak bolýar.

Doganlar Berdiýewalar öz döreden aýdymlyrynyň ýazaryny tanamaýandyklaryny metbugat üsti bilen aýan edýärler. «Göwher bolsaň, göterjekler tapylar» diýlişi ýaly, ýurdumyzyň tanymlal ýazyjy-şahyrlary Ogulnabada öz ýazan goşgusyna awtorlyk hukugyna eýe bolmagy teklip edýärler. Şeýdibem, ol özünde bar bolan ýekeje nusgalyk «Ýaş kommunist» gazetini soralyan ýere ugradýar.

Ogulnabat Astýýewanyň ilkinji goşgusy başynjy synpda okap ýören wagty «Mydam taýýar» gazetinde «Hilegär şagal» ady bilen çap edilýär. Mekdep-

de okap ýören döwürlerinde goşgudyr makalalary merkezi gazetlerde zygy-

Saýra dutar Aýdym

*Saýra dutar, saýra dutar, saýra sen,
Gülleriniň aşygy bilbiller kimin.
Näzik owazyňa, şirin mukama
Adamlar saz çalsa, ýigdelýär zemin.*

*Saýra ussatlaryň ele alanda,
Saýra sen gözeller seýle gelende,
Näzik kirişleriň bolan bolsadym,
Saýrap adyň götärdim has belende.*

*Ýañlanyp dur, ýañlanyp dur hemişe,
Näçe diňleseň-de doýma ýok senden.
Saýra yzlap ýürekleriň ýodasyn,
Goý, güller açylsyn näzik sesiňden.*

derli okyjylara ýetirilýär. Zehinli gyz-gaz düzme ýazmak boýunça döwlet bäsleşiginde ikinji orna mynasyp bolýar we uzak şäherlere gezelenje gitmäge hukuk gazanýar.

Ol 1972-nji ýylda häzirki Magtymguly adyndaky TDU-nyň türkmen filologiyasy fakultetine okuwa synanyşýar. Professor Kakajan Ataýew synag wagtynda onuň adyna gözi düşüp: «Sen «Saýra dutaryň» awtorymy?» diýip, oňa edebiyatdan başlik baha goýýar. Şahyr gyz mekdepde okap ýören döwürlerinde we talyp wagtlary Gurbannazar Ezizowyň ýolbaşçyly-

gyndaky edebiyat birleşmelerine zygyderli gatnaşýar. Şonda halypa şahyr

Ogulnabada: «Goşgularyňa uly sarpa goýýaryn. «Saýra dutar», «Öýkelär» goşgularyň üsti bilen seni bütün Türkmenistan tanaýar. Kitap üstüne kitap çykardýan şahyrlar kän. Saňa ýene şunuň ýaly birki sany goşgy ýazsaň ýeterlik. Köp ýazmak hökman däl, gowy ýazmaly» diýýär.

1979-njy ýylda «Türkmenistan» neşirýaty tarapyndan «Garagumuň gülleri» ady bilen ýaş ýazyjy-şahyrlaryň eserleriniň ýygyndysynyň 231-nji sahypasynda şahyryň «Saýra dutar» goşgusy hem çap edilýär.

Uly meşhurlyga ýeten aýdym di-

ňe bir tanymlal aýdymçylaryň dilleriniň senasyna öwürilmän, mekdep okuwçylary, çeper höwesjeňler, talyp ýaşlar tarapyndan hem höwes bilen ýerine ýetirilýär. Aýdym-saz ugrundan gural-ýan bäsleşiklerde okuwçy gyzlar şu aýdymy aýdyp, elleri dutarly tans oýnaýarlar.

Garaşsyzlygymyzy alanymyzdan soň, «Ýaşlyk» teleýaýlymynda her gezek «Saýra dutar» aýdymynyň sazy ýañlanyp, onda adybir gepleşik diňleýjilere ýetirilýär.

Türkmeniň ýedi ýaşlydan yetmiş ýaşlysyna çenlisini özüne bendi eden aýdymyň awtory bolsa, ykbalyň beren bagtyna şükür edip, perzentlerine, ýaş nesle asylyly terbiýe berip ýör. Pespälli, kiçigöwünli mugallym şeýle buýsanjyny kalbynda heýkel edip göterse-de, bu barada onda-munda dil ýaryp ýörmeýär. Ol her gezek radio-telewide-niýede «Saýra dutar» aýdymy ýañlananda, ýaşlyk ýyllaryndaky ylhamly dünýäsini ýatlaýar, kalby ganatlanýar, gözlerinden begenç gözyaşlary syrygýar. Ýöne onuň kalbynda bir ömür ýaşayan arzuw bar. Onuň doganlar Berdiýewalary gözläp tapyp, olar bilen görüşesi gelyär.

Mirasa sarpa goýmak, Watany özgertmek ýyly mynasybetli guralan çärä televizor arkaly tomaşa edenimden soň, men Ogulnabat ejemizi gözläp tapdym. Onuň bilen durmuşyň islendik mowzugyndan gürrüň etmek gyzykly we ýakymly. Ogulnabat mugallym häzirem özüniň gözelligiden püre-pür dünýäsine gül suwuny sepip ýaşayar. Agtyjyklary, bala-çagalary bilen Amy-

derýanyň gözle künejine gezelenje çykýar. Gapysyndaky baglaryna ideg edip, edil şygry ýazan ýaly bolýandygyny ýatlaýar. Dünýäniň diňe gowulygyny görýän çagalara türkmen dili we edebiyaty dersinden çuňňur bilim berýär. Atly-abraýly, ýokary bilimli, ilhalar perzentlerine daşyndan guwanyp ýaşayar.

Durmuş gurup, öýli-işikli bolandan soň, Ogulnabat Allaberdiýewa (Astýýewa) döredijilik älemine öňküleri ýaly irginsiz ýapyşyp bilmeýär. Şahyr Ýaban Rozyýew galamdaşy hakynda «Dutaryň saýraýar, sen bolsa dymyň» diýip, goşgy ýazýar. İş-aladasy başyndan agdyk bolsa-da, onuň şahyrana kalby döredijilik älemine çäksiz sarpa goýýar. Baryp, 2011-nji ýylda gazetimizde ygylan edilen şygry bäsleşiginde onuň «Galkynan Watanyň», «Gelin barýar», «Türkmen gyzlary» atly goşgulary ikinji orna mynasyp bolup, gymmatbahaly sowgat bilen sylaglanýar.

Şahyra zenanyň «Öýkelär» atly goşgusy ýatlamagy hem ýerlikli hasaplaýaryn:

Taryp etsem, boz jerenli sährany,

Almaly, injirli bagym öýkelär.

Waspyn etsem, ak çägeli çölleriň,

Çeşmeli, bulakly dagym öýkelär.

Akylly, sada, akýürekli zenan bilen söhbet edip oturanyňda hem özüňi bagtly duýup bolýar. Biz gazetimiziň şu sanynda Ogulnabat Allaberdiýewanyň «Saýra dutar» atly goşgusy hem çap edýäris.

Eziz okyjylar, sizem bu goşguny joşgunyňyz içiňize sygman, aýdym edip aýdyň. Şonda siziň ýüregiňiz tükeniksiz nurdan dolar. Şol wagt zenan mähirine eýlenip döredilen gymmatlygyň müdimilige uzaýandygyna, hiç haçan ähmiýetini ýitirmeyändigine ýene bir gezek göz ýetirersiňiz.

Mahym ROZYÝEWA.